

SZABADSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

Előfizetési árak:
 Helyben negyedévre . . . 3 korona.
 Egészévre . . . 12 -
 Vidéken: negyedévre . . . 5 -
 Egészévre . . . 20 -

László József és Popovits Gyula
 laptulajdonosok.

Harsányi Sándor
 felelős szerkesztő.

Egyes szám ára 4 fillér.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal: Csapó-
 utca 9 sz. Telefon: 275.
 Kéziratok nem adódnak vissza.

A hadsereg.

Debreczen, május 27.

Rengeteg költséggel tartjuk fenn a hadsereg intézményét s bizony még a leglojálisabb adófizető sem mondhatja, hogy valami nagy örömmünk telik benne. A hadsereg állam az államban, más szellem lengi át és más törvényekkel kormányozzák. Míg egyfelől a katonának, mint egyénnek, politikai jogai nincsenek, addig másfelől a törvény olyan előnyöket biztosít neki a polgár felett, melyek nemesak, hogy felérnek a politikai jogok nélkülözésével, de határozottan előnyösebb helyzetet teremtenek a katonatiszt javára, a polgár hátrányára. Ezért nálunk a hadsereg egyáltalában nem népszerű.

Téved az, aki azt hiszi, hogy ez a sajnos körülmény tisztán csak politikai okokra vezethető vissza. A közönség manapság már nem rágódik közjogi gravámeneken, sokkal inkább érdeklődik a közgazdasági közérdek iránt. Hanem igenis a hadsereg szelleme, az ő külön társadalmi és korporális törvényei képe-

zik a válaszfalat a hadsereg és a nép szíve között, a katonaság elszigeteltsége, a katonatiszti karnak a polgárságtól merőben eltérő életnézete okozza azt, hogy nem tudunk egymás mellett felmelegedni. Az újságokban, a zöld és fehér asztalnál mindig bizonyos sajátos idegenszerűségnek hangja az, melylyel a mi közös hadseregünkről tárgyalnak, mert ha vérünkbelől való vér is az osztrák-magyar katona, nem a mi lelkünkbelől lelkedzett lélek.

És ez a legfőbb oka annak, hogy olyan kevés magyar fiú lép a katonatiszti pályára. A szülői házban, az iskolában s az életben egész más szellemet oltanak be a serdülő ifjú lelkébe, mint amilyen az, amely katonáéknál uralkodik s nem csoda, ha nem tud vele megbarátkozni.

Szívből és lélekből egynek kell lennie a népek hadseregével s ehelyett hűvös elszigeteltségben élnek közöttünk a hadfiak s van nem egy város Magyarországon, ahol a polgárság és a tisztikar egyáltalában nem érintkeznek társadalmilag.

Ha elgondoljuk, hogy közadóink

oroszlánrészét a hadsereg nyeli el, hogy az utolsó vánkosunkat is elviszi a végrehajtó, hogy kiszorítsa belőlünk az adót, melyből a hadsereget olyan urasan eltartjuk, bizony nagyon keserűen esik az a tudat, hogy ezt a nagy áldozatot egy olyan intézményért hozzuk, a mely rokonszenvünket kiérdemelni nem tudja.

Azok, akik a hadsereg sorsát intézik, ugylátszik, nem reflektálnak erre a rokonszenvre s nem tartják szükségesnek azt, hogy a katonaság és polgárság közti viszony bensősévé és meleggé legyen. Sőt inkább az az elv vezérli őket, hogy a távolság a polgárság és hadsereg közt megmaradjon s inkább nagyobb legyen, mint kisebb.

A külföld példái, ahol a nép isteníti a maga népszerű hadseregét, nem hatnak rájuk, rájuk nézve előnyösebb, ha minden a régiben marad.

S a polgárság fokozódó keserűséggel türi, mint aknázza ki anyagi erejét az állam az államban.

A „Szabadság” tárczája.

A fogalmazó ur.

Irta: Jules.

Valahogy összekerültek ketten. A méltóságos kisasszony karesu aranytolla sikkos mozdulattal nyújtotta kezét a fogalmazó ur rokkant aczélpennájának, a ki merev, hivatalos tartással hajította meg magát.

— Minő véletlen szerenese! — mondotta kissé érdes, rekedt hangon.

Aranytoll kisasszony ábrándosan nézett körül. Költői teremtés volt, az aranytollak arra vannak predesztinálva. De meg különben is azzá kellene lenniök a környezetben, amelyben élnek. Liliomlevélhez hasonló, édes leányujjak siklanak rajtuk keresztül, — fehér leányszoba sejtelmes légköre czirógatja őket s a csipkefüggönyös ablakban trillázó, szerelmes kanári madár ringatja el. Nem úgy a szegény Aczélpenna. Óvé a munka, az örökös küzdés.

Naphosszant, sokszor még éjszaka is futni kell a papiroson, a betűk is gyászolják, a mint hosszú, fekete sorokban maradnak utána.

Ha meg panaszkodik s nyikorog

keservében, csak annál rosszabb sors vár rá. — eldobják.

— No, de én mégis kivétel vagyok, mondá az aczélpenna. Az én uram nem olyan, mint a többi, bár ismernének őt a kisasszonyaitokkal együtt, úgy, a hogy én ismerem.

— Tizedik éve szolgálom hűséggel, becsülettel s jóformán egyek vagyunk. Én tudom minden gondolatát, a szíve utolsó rejtékébe zárt titkát is. Együtt örülök, együtt busulok vele. Én szoktam vigasztalni, ha olykor elesügged, mert a nagy emberek is kétségbeesnek néha. Igen, nagy ember az én uram, ha most még nem is egészen, de én tudom, mennyit növekedett s még mi lesz belőle. Mikor együtt jöttünk el a kis székely faluból tíz évvel ezelőtt, — nem volt egyebe, mint egy kopott kabátja, a kabátja zsebében én magam s a szívében egy csomó bánat.

— A kabátot az apjától örökölte, én értem az utolsó krajezárt adta, a sok bánat, keserűség a szegény özvegy édes anyja miatt szorongatta a szívet. Hogy ugyan mi lesz már abból, ha ő is ott hagyja.

Hanem aztán csak ölte valahogy a bánatot a munka, mert ez a kettő nagy ellensége egymásnak. A munka meg

pénzt hozott a bánat helyébe. Ha akármennyi rosszat is beszélnek a pénzről, — de én csak azt mondom: ki hogy tudja forgatni. Egy öreg tintatartó beszélt nekem, hogy mikor az emberek kitalálták a pénzt, a töldből két szellem támadt elő. Egyik volt a jó, másik a rossz szellem. A jó szellemé lett a pénz egyik oldala, a rosszé a másik. Most aztán a szerencsétől függött, ki hagyta felül a jó és alul a rossz szellemet.

Az én uramnak jó szerencséje volt, úgy lehet az özvegy édes anyja imádkozta rá. Áldás volt az utolsó krajezáriján, hogy szinte kettő lett az egyből, mert alig esztendőre megirhattuk a szegény özvegyasszonynak: no édes anyám, most már visszaválthatja a rozmaringot, kis házat vehet és ünneplő szép ruhát vehet magára, ha a templomba megy.

Hanem azért ő maga az apjától örökölt kopott kabátjában járt még mindig. Talán azért nézték le úgy a nagyuri kisasszonyok. Mert életében csak abban hibázott az én jó uram, hogy egy olyan fajta kisasszonyba szeretett bele. Még előlem is rejtegette egy darabig, hanem aztán csak rájöttem. De hiszen belátom, hogy nem tehetett róla a szegény uram. Tán a rossz szellem ol-

A főrendiház ülése.

Saját tudósítónktól.

Budapest, május 27.

A méltóságos és nagyméltóságú urak ritka nagy számban gyülekeztek fel a muzeumba. Félő volt, hogy ez nagy és hosszadalmas ülést jelent: és ebben nem is csalódott senki. A legnagyobb érdeklődéssel várta mindenki *Széchenyi* Béla gróf koronaőr felszólalását. Ennek a kedvéért foglaltak helyet a sajtó közvetlen szomszédságában a szépséges *Széchenyi* Alieze és Hanna grófnők, a kiknek állandó udvaruk volt mágnásokból és szerelmes sóhajokból.

A kormány teljes számban megjelent, mert hogy a költségvetés is napirenden volt.

A főrendi ellenzék is itt volt. Gróf *Zichy* Nándor élénken sürgött-forgott hűvei körében. A főpapságot azonban csupán négy főpap képviselte.

A képviselők karzatán gróf *Apponyi* Alberttel egész sereg képviselő jelent meg.

Részletes tudósításunk itt következik:

Elnök: *Csáky* Albin gróf.

A kormány részéről jelen vannak: *Szell* Kálmán, *Lukács* László, *Széchenyi* Gyula gróf, *Plósz* Sándor, *Darányi* Ignác.

Elnök megemlékezik a martiniquei katasztrófáról és a francia nemzetet ért gyász alkalmából javasolja, hogy a főrendek a francia kormánynak és szenátusnak részvétüket fejezzék ki. (Helyeslés.)

Ezután az igazoló-bizottság jelentését olvasták fel.

A napirend szerint következett a

bosnyák vasutakról

szóló javaslat tárgyalása.

Gróf *Eszterházy* János drágálja a vasutakat és keskeny vágány helyett széles vágány vasutakat kellett volna építeni a forgalmi összeköttetések megkönnyítése végett, de azért a javaslatot jobb hiányában elfogadja.

Szell Kálmán miniszterelnök elismeri, hogy jobb is lehetne e vasut, de ha a körülményeket tekintetbe vesszük, akkor el kell ismerni, hogy kedvezőbben most nem építhették volna a vasutakat. Kéri a javaslat elfogadását.

Gróf *Zichy* Nándor ellenző felszólalására

Szell miniszterelnök újabb felvilágosításokat ad, mire a javaslatot további vita nélkül részleteiben is elfogadták.

Következett

az 1902. évi költségvetés

tárgyalása.

Császka György kalocsai érsek tiltakozik az ellen, hogy az egyetemen a katolikus alapokat államiaknak tekintsek.

Wlassics Gyula kultuszminiszter elismeri, hogy az egyetemen katolikus alapok is vannak, de egyben kijelenti, hogy az egyetem az 1848-9. t. e. alapján tisztán állami intézmény.

Ambrózy István báró a közigazgatási reformról szól, miután szerinte a törvényhozás csak akkor foglalkozhatik valamely törvénnyel, ha már készen van. Általában a közigazgatás államosításáról beszélnek mindenfelé. Ennek a jegyében csináltak a választásokat s ennek jegyében vannak a közigazgatásnak számos bajai. Az államosítás pedig általában a reform késik, holott a közigazgatáson sürgősen segíteni kell és nem szabad az államosításig várni. Itt ott a helyzetet tarthatatlannak jelzi. — Illusztrációul felhossa, hogy a földművelésügyi kormány 50-100 forint pénzbírságot rótt ki azokra, a kik az almáin rá-

gódó kártékony vértetűt nem irtják. Ezt a rendeletet pedig senkisémet hajtja végre. Legyen kevesebb a pénzbírság, de azt aztán szedjék be legalább a miniszterium szakközegei. Szól ezután arról, hogy a gyom, a gaz kiirtásával senkisémet törődik, pedig ez többé kerül az országnak, mint a hadsereg Ajánlja, hogy iktassák törvénybe a parasztbirtok kötöttségét, a mi a kisgazdák elszegényedését és pusztulását gátolná meg. Ezzel azonban a földművelési kormány keveset törődik. A költségvetést elfogadja.

Szabó Jenő a kiegyezésről szólva sajnálja, hogy az önálló vámterülettel irtóznak a dualizmus hívei.

400.000 korona államsegély a főiskolának.

A kollegium internátusa.

Saját tudósítónktól.

Debreczen, május 27.

A debreczeni öreg kálvinista kollégium régóta küzd az anyagi romlás ellen. Nem frázis ez, de — sajnos — tiszta valóság. Óriási vagyona mellett is alig-alig képes kielégíteni azt a rengeteg igényt, melynek évszázadok óta olyan nagy kitartással tett eleget.

A főiskolának van mintegy másfél-száz bennlakója és körülbelül kétannyi benn étkező diákja. A tanulóktól szedett esekély fizetség koránt sem áll arányban azzal a rengeteg kiadással, melyet a szükségletek kielégítésére fordít a kollégium. Épen ezért, de meg tanügyi szempontok miatt is néhány év óta egyre erősebben hódított tért a külön internátus és konviktus felállításának eszméje. Hogy ezek létesülhessenek, szükséges volt megkísérteni az állami segély kieszközölését.

Bizottságok, egyháziak és városiak egyaránt, meghányták-vetették régen a dolgot. Egyházkerületi közgyűléseken is fontos vita tárgyát képezte az államosított internátus kérdése. Csak a legközelebbi tavaszi gyűlés is foglalkozott a dologgal, de határozatot nem hozhatott benne, mivel sem a miniszterium, sem a város, melytől építkezési segélyt kért a kollégium, nem nyilatkoztak afelől, vajjon hajlandók-e megadni a kért szubvenziót.

Az internátus ügyében tegnap nevezetes fordulat állott be. Tegnap érkezett le ugyanis a püspöki hivatalhoz *Wlassics* miniszter leirata, mely már fél sikert jelent. A miniszter ugyanis határozottan kijelenti leiratában, hogy megadja a kért négyszázezer korona segélyt, de felhívja a főiskola intézőségét, hogy előbb küldje be a létesítendő internátus tervrajzát, az építkezési eljárás módjait s nyujtsa részletes felvilágosítást az elérendő eredmény esélyeiről.

A miniszter utolsó kérését legkönnyebben teljesítheti a kollégium. Egész adathalmaz áll e tekintetben rendelkezésére. A czétusok romantikáját vesztett, sanyaru világa, a dárdások és brugó légköre mind kész adat, melyet akarva sem lehetne letagadni. A tervrajzot is rövidesen benyújthatja a miniszteriumnál, mely

vasott rá igézetet, hogy megrontsa a jóban.

Aranytoll egy kissé felbigyesztette az ajkait, azután csöndes méltósággal szólott:

— Ne vegye rossz néven édes uram, ha reflektálok egyes nyilatkozataira. Nem épen az urasszonyában megsértett fél beszél belőlem, mikor oly kicsinylőleg tettett beszélni a többiek közt az én kisasszonyomról is. — de bocsánatot kérek, nem tetszik ismerni a leányokat.

A leányoknak egyáltalában, — akár finom selyemruha borítsa a hajlós tagjaikat, akár olcsó babos karton, a szívük lelkük egyforma, — fehér, tiszta és szelíd, mint a galamb, — de néma, mint az orgona billentyűje, a hegedű érintetlen hurja. Egyik se szólal meg magától, ha még oly szerelmesen tudna is beszélni.

Ez már így van kedves barátom. S ti ezt azért nem fogjátok megérteni és nem is tudjátok méltányolni soha, hogy ebben a hallgatásban mennyi erő rejlik, mennyi büszkeség és mennyi önmegtartózkodás! A ti szerelmes uraitok, ha a szívük csordultig tele, ha a bizonytalanság vagy a csalódás árnyéka lepi meg őket hirtelen találnak vigasztalást is könnyen — a világ előtt meg annál érdekesebbé lesznek. Mig a szegény lányoké a esőndes türes, a hallgatás . . .

Köröskörül a félhomályban álmatagon integettek a fák sötétlő galyai, a levegőben erős ibolyaillat szállongott és Aranytoll szinte ábrándosan folytatá:

— Szereti a kisasszonyom, persze, hogy szereti . . . Számot se tud adni róla, de örül a perecznek, a mit nálunk tölt, megbusulja s napot, a mikor nem láthatja. Megbusulja, meggyászolja a lelkében, mert a szemének, az ajkának csak kacagnia kell mindig, hogy ugyan mit is mondanak különben a fényes vendégek, a kik mulatni járnak hozzájuk. Nem illik rontani a más kedvét. Legkivált a házi kisasszonynak, ha még olyan nagy megerőtetésbe kerül is.

De a te urad nem látja a mosolygás között az eltitkolt bánatot, mert ilyenek a férfiak valamennyien, azt várják, hogy a lányok boruljanak a nyakukba. Ő neki nincs elég bátorsága hozzá. Egy igazán szerető, komoly, elszánt férfi mindenre kész a szíve boldogságáért. Nem ismer akadályt.

Aczéltoll csöndes ezinizmussal mondotta:

— Hát próbáljuk meg összehozni őket . . .

Aranytoll jókedvűen csapott a tenyerébe:

— Áll . . .

S azután hogy hogy nem, Aczélpenna és Aranytoll csakugyan nyelbeütötték a dolgot. A méltóságos kisasszonyék fényes vendégei ugyan nagyon csodálkoztak a választáson, a kis fogalmazó ur igénytelenségét róva fel leginkább, de hát ők bizonyára szemüveget viseltek, amin keresztül nem tudták meglátni, hogy az nem is ember, hanem csupa szív.

aztán a jövő évi költségvetés keretébe csusztatja be a kollégium államsegélyét.

Az államsegély igénybevételenek szükségességéről hasábokon lehetne elmélkedni. Megvitatták különben az ügyet pro is, kontra is. Az utóbbiak talán több szerencsével.

A modern államiság korának szele tehát játszadozik, kaczerkodik a vén kollégiummal. Igaz, hogy ez kezdte a játékot, de a másíknak mohósága, melylyel kapott az ajánlaton, bizonyítja, hogy ő nyer a játékban.

Mi még sem félünk az állami segély igénybevételestől. Merész és igaztalan hipotézisnak tartjuk azoknak állítását, kik az állammal való közösködést mesalliancenak tartják. Szerintük ez az államsegély, a csengő aranyak sokasága elhomályosítja az ősi czimer lényességét.

A debreczeni kollégium virágozni fog időtlen időkgig. Nimbusz lebeg hire felett századok óta, melyet táplál a haladó korszellem. Simulnia pedig kell az időhöz, mert különben kivénül a korból. Ha halad, fejlődik, akkor mi sem áll utjában annak, hogy továbbra is az ország leghíresebb intézete legyen.

Debreczeni diákok Nagyszalontán.

— Saját tudósítónktól. —

Nagyszalonta, május 27.

A magyar költészet atyamesterének Arany Jánosnak emlékezete másfélszáz diákot vonzott Nagyszalontára, ebbe a szépen fejlődő ősi hajdu fészekbe. Felejtethetlen lesz ez az elmúlt vssárnap a debreczeni diákoknál, a kik olyan kedves vendégszeretben részesültek a derék nagyszalontai magyarok részéről, mintha csak Meseországba tévedtek volna egy napra. A debreczeni diákok vendégeskedéséről tudósításunk a következő:

A nagy költő iránti lelkesedésből zarándok utra kelt vendégek tiszteletére az Arany emlékegyesület vezetősége élén *Tatár Balázs* főgymnáziumi igazgatóval, *Király József* az Arany ereklye muzeumi örével fényes ünnepélyt rendezett a vasuti vendéglő udvarán épült szinkörben oly nagyszámu érdeklődő közönség jelenlétében, aminő néptömeget e nyári mulatóhely egyhamar nem fogadott be.

A fényesen sikerült estélynek legkimagaslóbb pontja *Sinka Sándor* a debreczeni főiskola igazgatójának magvas, tartalomdus hazafias szellemtől áthatott üdvözlő beszéde volt. Ecsételte, hogy az összekötő kapesot az anyaiskola és a partikuláris iskolák között hajdan a legatusok és a suplikáns diákok tartották fenn. A világitótornyot a debreczeni főiskola képezte, mely fénysugarait messze lövelte. Tudomány, művészet, nemzeties érzület innen áradt szét. Az egyház vezető férfiai, kik egyuttal, a magyar kultúra legbuzgóbb apostolai voltak, innen kerültek ki és ide tértek vissza. Itt tanult Arany János, *Ladányi Gedeon* és *Balogh Péter*, ki mint superintendens került vissza. Kívánja, hogy ez továbbra is így maradjon. Az ifjuság pedig merítsen itt új erőt, lelkesedést és vigyék el magukkal azt a magasztos szellemet, a melyből a magyar Homeros fenséges gondolatait merítette.

Az üdvözlő beszédre *Böszörményi Lajos* ev. ref. lelkész válaszolt; lelkes sza-

vakkal, tolmácsolta azt az örömteljes közhangulatot, melyet szívükben a kedves vendégek megérkezése fölötti öröm fakasztott. Nagy tetszést aratott *Gulyás István* dr. főgymnáziumi tanárnak nagy mügonddal megszerkesztett *Arany János magyarsága* címü irodalomtörténeti értekezése, melyet a közönség feszült figyelemmel hallgatott végig. Az érdekesen egybeállított műsor minden pontja magával ragadta a közönséget és fokozta a debreczeni diákok régi jó hírnevét.

Vasárnap délelőtt istentisztelet után a tanuló ifjuság a *Kossuth* szobra elé vonult, hol *Sinka Sándor* igazgatónak hazafias hévvel előadott szónoki beszéde rendkívüli gyújtó hatással volt a közönségre és a debreczeni főiskola ifjusága koszorut helyezett a haza nagyfiának emlékét hirdető érekszoborra. Ezután a beláthatatlan néptömeg a esonka toronyon elhelyezett Arany emlék ereklye muzeum megtekintésére indult, hol dr. *Gulyás István* gymn. tanár arra intette a tanuló ifjuságot, hogy mint Arany János szívének minden csep vérevel magyar volt, kinek hazafisága nemcsak szavakban nyilatkozott, ugy az ifjuság kebelét tetek alakjában megjelenő igaz hazafiság hassa át. A vendégek tiszteletére vasárnap délben a vasuti vendéglő kertjében társas ebéd volt, melyen Nagy-Szalonta város társadalmának legelőkelőbbjei vettek részt. Délután 3 órakor a legérzékenyebb módon, kendőlobogtatás mellett a jó szalontaiak éltetésével vett bucsut a lelkesült ifjuság Szalonta város közönségétől.

Gyáriparosok értekezlete Debreczenben.

Belépés a „Magyar Gyáriparosok Országos Szövetségébe.”

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, május 27.

A „Debreczeni Kereskedelmi és Iparkamara” területén levő gyártelepek tulajdonosai értekezletre gyültek egybe tegnap délután négy órakor a kamara dísztermében. *Szabó Kálmán*, a kamara érdemes elnöke üdvözölte a megjelenteket s ugyancsak ő terjesztette a gyűlés elé az országos szövetség czéljait és csatlakozásra való felhívását.

A magyar gyárosok körében ugyanis mozgalom indult nemrégiben, hogy ipari érdekeik megvédésére országos szövetségben egyesüljenek, *Chorin* Ferencz, volt országgyűlési képviselő s a magyar gyáripár kiválóságai állanak a nagyszabásu mozgalom élén s kamaraterületek szerint kívánják megteremteni a vidék bevonásával a gyárosok közös, egyetemes szervezetét: a gyáripari kamarát. A szövetség csak nemrég alakult meg *Győrött* és *Aradon* s e hó 29-én, *Urnapiján* tartja alakuló közgyűlését Budapesten.

Hogy a magyar gyárosoknak mennyi sok közös érdekük van, hogy mennyi baja és pótlandó hiányossága van a gyári iparnak — arról hosszasan szólni fölösleges. Szomorú tanubizonyság rá, hogy a malomipart kivéve, alig hogy élnek és tehetetlenül kell végig nézniök: mint teszi teljesen tönkre a magyar nembánomság s a külföld élelmessége

azt a kicsiny, alig számbavehető gyáripárt is, mely ime most eszmélni kezd s a társulás, az összetartás erejében keres végmenedéket.

A debreczeni kamarához tartozó gyáriparosok értekezlete lélkessedéssel csatlakozott a mozgalomhoz s az alakuló közgyűlésen már tisztikarával képviselteti is magát.

Tudósításunk a nagyfontosságú értekezletről a következő:

Szabó Kálmán, a kereskedelmi és iparkamara elnöke üdvözli az értekezletet, eleve is köszönetet mondva az érdeklődésért, melyet a megjelentek tekintélyes száma mutat.

Jelen voltak: *Mayer* Emil az „István” mümalom igazgatója, *Aufricht* Alajos és *Vilmos* (Hortobágy gőzmalom), *Schwartz* Vilmos és *Weisz* Sándor (Erzsébet malom), *Falk* Hermann kefégyáros, *Vidoni* testvérek szalámi gyárosok, *Schlichter* Gyula gőzmalom tulajdonos (Nyiregyháza), *Sándor* Mór malomiparos (Nyiregyháza), *Halász* János és társai kötőszövőgyár (Debreczen), *Julow* Lajos vasöntőde és gépgyár, *Májerszky* Barnabás gépgyáros (Nyiregyháza), *Szalkai* Sándor szesz és olajgyáros (Mátészalka), *Mandel* Dezső gyáros (Nyirbátor), *Szántó* Győző kefégyáros (Debreczen), *Rényi* Árpád üveggyáros (Zelertje), *Sehler* István szalmakalapgyáros (H.-Nánás) és *Dömsödy* Ferencz fészgyáros (Debreczen).

A gyűlés jegyzőkönyvének vezetésével *Szávay* Gyula kamarai titkárt bízták meg, ki e tiszteből kifolyólag több izben nyújtott felvilágosítást is a szövetség iránt érdeklődő megjelenteknek.

Hosszabb vita után hozzájárult az értekezlet a helyi fiók megalakításához, csupán az alapszabályoknak a tagdíjra vonatkozó része ellen emeltetett kifogás. A tervezet ugyanis 100, 300 és 500 koronás tagdíjakat állapít meg, ezt azonban többen kifogásolták és kisebb díjak meghatározását fogják javaslatba hozni az alakuló közgyűlésnek.

Végül a tisztikar megválasztásán esett át az értekezlet. Elnökké *Mayer* Emil — a kamara agilis vezérét *Szabó* Kálmánt ajánlotta, a ki megköszönte a megtisztelő bizalmat, de mint szerinte érdemesebbet *Mayer* Emilt ajánlotta az elnöki székbe. Így egyhangulag megválasztották: elnökké *Mayer* Emilt, választmányi tagoknak *Szalkai* Sándor (Nyiregyháza) és *Szántó* Győzőt; kiküldöttként pedig *Sohler* Istvánt (Nyiregyháza).

Szabó Kálmán kamarai elnök előterjesztette az értekezletnek az országos szövetség felhívásait és ismertette a szervezet czéljait, indítványozta: mondja ki az értekezlet, hogy tagként minden egyes tagja belép a szövetségbe s ezzel a debreczeni fiók megalakul. (Éljenzés.)

Többen szólottak hozzá az elnöki előterjesztéshez, így *Szalkai* Sándor (Mátészalka), *Szántó* Győző (Debreczen), *Sándor* Mór (Nyiregyháza), *Mayer* Emil (Debreczen) és mások.

Szalkai Sándor indítványára megköszönte még az értekezlet *Szabó* Kálmán kamarai elnök szives közreműködését s ezzel a gyárosok értekezlete végetért.

UJDONSAGOK.

Katonát temettek...

Tahy százados utolsó utja.

Katonát temettek... Tengernép az utcán, amerre elvonult a halottat kísérő óriás gyászmenet. Katonát temettek... Ugy ragyogott a nap fenn a magas égen, úgy szórta sugarát le a földgolyóra, amely szegényebb lett egyik vitéz bajnokával, Megtört a fénysugár dali hadfinak villogó csákóján, esillogó vértjein. Ellobbant az élet utolsó világa annak a bajnoknak hősiességében akit eltemettek.

Tarkóei Tahy Géza, az élete delén elhunyt honvédszázadosot tegnap helyezték örök nyugalomra. A harmadik honvéd gyalogezrednek egyik százada vonult ki díszben a temetésre, Buzás Miklós százados vezénylete alatt. Megjelent a 39 gyalogezred zenekara is, melyet a karmester vezetett. A Kossuth-utcái gyászházat, s az előtte fekvő tért óriási közönség töltötte meg.

A katonai előkelőségek közül ott voltak Kaffka tábornok, Bodnár, Lössch, Vogel ezredek, s a debreczeni huszár — és gyalogezredek teljes tisztikara. Az elhunyt ezredének zilahi zászlóalját Osváth Mihály százados és egy hadnagy képviselte. A gyászoló családon kívül koszorukat helyezték a koporsóra a debreczeni 3-ik honvédgyalog, a 39-ik közös s a kassai 9-ik gyalogezredek.

A szomorú processus a gyászháznál kezdődött. Nagy András református kántor direkciója mellett a kollégium kántusa énekelt el két gyászdalt, majd Materny Lajos ágostai hitvallásu esperes mondott megható imát a koporsó felett.

Aztán megindult a gyászmenet a Bathányi-utcáról ki a Szent-Annai temetőbe. Az uton szivettépően játszott a gyászdalait a katonai zenekar. Künn a temetőben trombitajelre száz puská durranása hangzott fel. Majd az ezred hat káplára leemelte a koporsót a gyászkozsírról, és Materny Lajos bucsuztatója után lebocsátották a sírba.

Katonát temettek... Nem a harcban halt el, családi körében. Ugy lehet, fájt neki az a gondolat. Pedig, hajh, halála ne okozzon neki keserű pihenést a föld porában. A kegyelet virraszt és az emlékezet, szép álmait felett. Idefönn szerettek, sírjában is áldják. Pihenjen békében!

Sovinizmus a bíróság előtt.

Fakturenbuch és Buchaus zug.

Tegnap történt az eset a debreczeni kir. törvényszék III. számú tanácstermében a felebbezési bíróság előtt. A nevet elhagyjuk; az osztrák gyáros nem érdemli, hogy nevét lenyomassuk, az a debreczeni kereskedő pedig, a kiről a nóta szond, ugyanis ráismer jómagára s okul az elmondandókból, ha ugyan egyáltalában okulni akar. Egyébként maga az ügydarab is mellékes s mindössze annyiból áll: hogy az osztrák sógor olyasmint követel, a mit alperes, helyi kereskedő tartozásként elősmerni vonakodik. Melyiknek van igaza, döntse el a törvény bölcsessége!

Nekünk egyéb megjegyezni valónk

lenne. A tárgyalás folyamán ugyanis az alperes ügyvédje: Király Péter dr. hatalmas szónoklatban menydörgött sovinizmusról, osztrák pimaszságról, bíróság iránti tiszteletlenségről és pedig egy német könyvkivonat miatt, a mit felperes a maga igazai bizonyítására az iratokhoz csatolt s melyet igen — helyesen — magyarul követelt betérjeszteni.

Hát ez idáig rendben is volna, ha az a bizonyos „volna” el nem rontaná s ha öt perez mulva ugyanaz az alperesi ügyvéd véletlenül nem debreczeni, tehát „magyar” kereskedőzég „Fakturenbuch”-jával (Számilakönyv) kívánta volna igazolni az osztrák czudarságát.

Ime: ez a magyar sovinizmus! Sze-mére veti a külföldnek, hogy a maga nyelvén levelez s ugyanakkor ő, a nagy magyar „hazaffy” német nyelvű számlakönyvvel bizonyít. Már pedig ha az osztrák gyár németkönyvkivonatát czudarságnak bélyegezte az alperesi ügyvéd, vajjon milyen jelzővel illetné saját megbízóját, a magyar kereskedő létére is németül könyvelő hazafit?

A mit itt elmondottunk s a mi tegnap folyt le a bíróság előtt — mindez hü fényképe a sovínista honboldogítóknak. A haza nevével ajkukon dörögnek, ostromoznak és boldogítják maszlagos jel-szavakkal a népet, mellékesen pedig nemcsak osztrák ipart pártolnak, de jó maguk is felesapnak, — ha mindjárt sub rosa is — diszváboknak.

Es higyjék el a nagy honboldogítók hogy nem a „Gott erhalte” hülye szövege nyomja átokként ezt a nemzetet, higyjék el hogy nem azért nem boldog a magyar, mert a követségeken csak feketeárga zászló lobog — de boldogtalan és nyomorék azért, mert élehetetlen gyászmagyarokkal vagyunk megverve, a kik kifogásolják a kétfejű sást, pedig maguk nevelik, maguk táplálják, ki tudja — talán éppen sovinizmusból?

Munkástelep Debreczenben.

Az Epreskert beépítése.

Debreczen város fejlődése, haladása ugy anyagi, mint szellemi téren lépést tart a kor kívánalmaival. Ha vannak is még hiányok, melyek javítása, rendezése a szükségesség követelményével lép fel, a gondos vezetés, az őrállók szóttekinő figyelme igyekezik azokat a lehetőség határai között megvalósítani.

Debreczen város folytonosan szaporodó népessége, nagy forgalma különösen a lakásviszonyok tekintetében vált az utóbbi időben érezhetővé. Az államvasutak által létesített különböző gyárak munkásai nagyban megdrágították a lakásokat és az egyes háziurak szinte kihasználták a munkások helyzetét s évről-évre feljebb emelték a lakások bérét.

Különösen a műhelytelep munkásai voltak nehéz helyzetben lakásviszony tekintetében. Ajkukon általános volt a panasza. Szigorított helyzetük közeli lakásbérletre kényszerítette őket s tetemes évi bért kellett fizetniök egy — gyakran egészségtelen — lakásért.

A magyar államvasutak debreczeni üzletvezetősége értesítette e szorongatott

helyzetről az igazgatóságot s javaslatba hozta, hogy a munkások lakásviszonyának rendezése céljából lépjen érintkezésbe az igazgatóság Debreczen város hatóságával az Epreskert kisajátítása érdekében, mely terület igen alkalmas lenne egy munkástelep létesítésére. Az igazgatóság meg is kereste ez ügyben a városi tanácsot, mely azt válaszolta, hogy a kért területet átadja az államvasutak igazgatóságának, de csak oly feltétel mellett, hogy a tulajdonjog az övé maradjon s a terület harmincz év mulva ismét tulajdonába menjen át.

A további tárgyalások folyamán odaérett az ügy, hogy a város hatvan-ezer koronáért átadta az Epreskertet az államvasutak igazgatóságának. Most tehát semmi gát nem áll útjában tovább a munkástelep létesítésének.

Az igazgatóság erre vonatkozó értesítése a napokban érkezett le a helybeli üzletvezetőséghez. melyben tudatja, hogy a munkástelep felállítására 378 ezer koronát tett folyóvá.

A telep tervrajza már elkészült. E terv szerint a telepen közel negyven ház épül a szükséges melléképületekkel s ezek fel lesznek osztva egy szobás és két szobás lakásokra.

Mint értesülünk, a munkástelep felépítésére már legközelebb közétesszik az árlejtési hirdetményt és az építkezések mielőbb kezdetüket veszik.

Ezzel ismét egy új telepe létesül Debreczennek; ismét egy lépést tesz vele a haladás terén. A debreczeni mizerábilis lakásviszonyokat mérlegelve, méltó örömmel emlékezünk meg e munkástelep létesüléséről, mely igen sok munkásnak fog olesó pénzért nyugalmas otthont biztosítani.

* **A király elutazása.** Közel négy heti ittartózkodása után az udvar tegnap este fél kilenczker elhagyta Budapestet. A főherczegek közül immár csak Károly István főherczeg van még a magyar székesfővárosban. Elutazását este fél nyolcz órára tüzték ki. A király Paar, Bolfras főhadsegédek és herczeg Lichtenstein főudvarmester kíséretében egy órával később utazik el a nyugoti pályaudvarról.

* **Debreczeni kereskedők adója.** Faust Ede kir. pénzügyigazgató tegnap küldte meg az adóarányosításról szóló átiratát a Kereskedő Társulatnak. Az átirathoz csatolta Faust a debreczeni kereskedők adólajstromának régebbi kivonatát, hogy az elnökség személyes meggyőződést szerezzen azokról a kiáltó aránytalanságokról, melyek mindmáig fennállanak az egyes kereskedők adói között. Ugy hirdlik, hogy kereskedőink kissé idegenkednek az adóarányosítástól s náluk nem lesz oly eredményes az azt célzó mozgalom, mint volt az ipartestületnél. A kereskedők azt mondják, hogy náluk erősebben kifejlődött a konkurrenzia s üzleti érdekeik veszélyeztetése nélkül nem igen engedhetnek egymásnak bepillantást kereskedelmi ügyeikbe. Ez az érv, amennyire indokolható, ép olyan naiv és egyáltalán nem illik a kereskedők magasabb értelmiségi fokán álló testületéhez. Hisz-szük is, hogy az a szűkebbkörű értekezés, mely e hét valamelyik napján hivatalból fog megállapodni a végrehajtás módozataira nézve, megkedvelteti kereskedőinkkel az adóarányosítás eszméjét. Végre is az ő érdeküket védelmező az aránytalan adózás megszüntetése.

* **A jog- és pénzügyi-bizottság ülése.** Vecsey Imre tanácsnok, tb. főjegyző elnökletével pénteken délután három órakor ülése lesz a városi törvényhatóság jog- és pénzügyi-bizottságának. Az ülésre szóló meghívások ma küldetnek szét a tárgysorozattal együtt, melynek több nagyérdékű pontja van.

* **A rendőrség új bilincsei.** A bünyügyi osztálynak elfogytak a vasalószerszámai. Erre vall legalább Végh Gyula h. főkapitánynak a tanácshoz intézett beadványa, melyben tizenöt darab Mihalik-féle szabadalmazott bilincsnek sürgős beszerzését kéri. A rendőrség tegnap kapott mintát Kassáról a kedves kézelőkből s miután a próbánál kitűnően bevált, legközelebb teljesen kiszorítják véle a régi módi lánczokat, melyek nem egyszer megbizhatatlannak bizonyultak. A fogoly urak pedig elősmeréssel tartoznak a h. főkapitánynak, a ki költséget nem kímélve a legutolsó divat szerint verezeti vasra ő kegyelmességeiket.

* **Országos kamarai gyűlés Debreczenben.** A magyarországi kereskedelmi és iparkamarák országos gyűlést tartanak az őszzel Debreczenben. Az országos gyűlés kapcsolatban lesz a kamara új székházának felavató-ünnepével. Az ünnepen valószínűleg személyesen vesz részt a kereskedelmi miniszter is és pedig egész hivatalos snitjével, az országos gyűlésen pedig a miniszterium fparfejlesztési osztályának képviselői lesznek jelen. Ez a gyűlés azokkal az ipari és kereskedelmi kérdésekkel foglalkozik, melyek az érdeklődést most országszerte lekötik, részben pedig azokkal, melyek a kamarai működés belső kérdéseivel s szervezeti ügyeivel függenek össze. A gyűlésre minden kamara elküldi titkárát s még 1—2 képviselőjét. A napirend tárgyai egyelőre bizalmas megbeszélések módjában foglalkoztatják a titkárokat, legközelebb azonban már kialakul pontokban is ez a napirend. Az előadók a kamarák titkárai lesznek. A debreczeni kamara elnöksége a közgyűlés által kiküldött rendező-bizottsággal buzgólkodik a gyűlés rendezésének előmunkálataiban.

* **Kávéházak, vendéglősök összeírása.** A Magyar Vendéglősök Országos Szövetsége az összes hazai vendéglősökről és kávéházakról egy nagyszabású címjegyzéket akar összeállítani, a mely főként a Magyarországra jövő idegenekre és utazókra nézve lesz becses hasznú. A szövetség a miniszter támogatását is kérte, aki most közrendeletileg hívja fel az összes hatóságokat, hogy a területükön levő összes kávéházakat és vendéglőket írják össze s az összeállított kimutatást pedig hozzá terjesszék fel. Debreczenben a rendőrség már a napokban eleget tesz a miniszter rendelkezésének.

* **A főreáliskola tornaversenye.** A főreáliskola tornaversenye június hó 8-án, a király koronázásának emléknapiján lesz. A versenyt az intézet udvarán tartják meg s azon érdeklődő közönség is megjelenhetik. A versenyt, mely a szabad menetgyakorlatokon kívül szertornázásra is kiterjed, dr. Horvay Róbert tanár vezeti. Délután öt órakor kezdődnek meg a gyakorlatok, melyekről mindig

hires volt a főreáliskola ifjusága. Érdeklődéssel nézünk a verseny elé.

* **Zsebmetszők a temetőben.** Három zsebmetsző gyereket tartóztatott le tegnap a rendőrség egy temetőben. Gáspár Péter, Szabó János és Balaga Péter a tagjai a díszes közkereseti társaságnak, mely tegnap is 25 koronával könnyített egy öregasszony zsebében. Vezére a jeles bandának a 12 esztendő Gáspár gyerek, a ki notórius zsebmetsző már három esztendő óta. — A rendőrség pártfogásába vette a fiatalon elzüllött suhanczokat, a kik most a börtön magányában emlegethetik a tiz parancsolat alkalmoszerű pontjait.

* **Az ipartestület adóarányosítása.** Az ipartestület még mindig nem fejezte be adóarányosítási munkálatait. Még több és igen népes szakosztály tagjainak adója vár rendezésre. Az ipartestület már összeállította az egy heti pihenővel megszakított tárgyalások további programját. Eszerint május 31-én, szombaton a köztelverők, szijgyártók és gubások, vasárnap délelőtt nyolcz órakor a cipészek, hétfőn czim- és szobafestők, rézművesek, szítások és rostások, kedden a hentesek, mészárosok és szappanosok, szerdán a csizmadiák szakosztálya tartja meg gyűlését az adóarányosítás dolgában.

* **Az anyja becsületeért.** Kettős gyilkosság történt — mint nekünk írják — vasárnap este Baráti községben, hol Gajdos Mihály odaváló 17 éves legény agyonlőtte az anyját és a szeretőjét. Gajdosné férje halála óta nyílt viszonyt folytatott a kocsisával, Turi Sándorral, a ki már Gajdos életében is ott szolgált. A fiatal Gajdos-fiu restelte a dolgot és többször szemrehányást tett az anyjának. Vasárnap délután is keményen összeütöttek, miközben Gajdosné kijelentette a fia előtt, hogy felesége lesz Turinak s ha nem tetszik a fiúnak, hát elmehet a háztól. Vasárnap este a fiatal Gajdos Mihály azzal a kéréssel fordult nagybátyjához, Gajdos Miklóshoz, hogy adná oda neki a lőfegyverét, mert kutyák járnak be a kertbe s a veteményben sok kárt tesznek. A fegyvert megkapta s mikor hazaért, az ablakon keresztül látta, hogy az anyja bent szerelmeskedik a kocsisal. Gajdos ezélba vette a szerelmeseket s először anyját, azután pedig a kocsisat lőtte le az ablakon keresztül. A kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy csak a kocsis akarta lelőni, hogy anyját megszabadítsa, de véletlenül az első lövés az anyját találta s ezért második lövéssel a esabitót terítette le.

* **Tanácskozások a kamaránál.** A kereskedelmi és iparkamara újabb közgyűlésre készül. Az új közgyűlés június hó végén lesz, valószínűleg 26-án. Addig az előkészítő ügyleteknek egész sorozata folyik le a kamaránál. Tanácskozni fognak a kereskedelmi törvény revíziója tárgyában, melyre a titkár a kamara javaslata alapjául memorandumot dolgozott ki. Ez a tanácskozás több napot vesz igénybe. Azután az építő ipar rendjének új országos szabályzata kerül megvitatás alá, melyben az előmunkálatok már nagyrészt befejezéshez jutottak. Ezt követi a fogyasztási szervezetek kérdése, mely különösen a kereskedelmi osztályt érdeklí s melyben a kamara egész kerületére ki-

terjedő munkát készít. Az ipartestület sok szőnyegen forgó kérdésének előrevitele dolgában Tóth Kálmán ipartestületi elnök s a testület jegyzője tegnap konferáltak a titkárral, megállapodván a követendő irányokra nézve. De nemcsak a kamara tulajdonképeni hivatalában folyik ez az előkészítő munka, a kerület ipari és kereskedelmi testületei is sűrűn kapják a kamara megkereséseit, melyek munkás részvételre szólítják fel egyes őket erdeklő ügyekben a testületeket.

* **A városligeti leányrablás.** Budapestről telegrafálja tudósítónk: A városligeti leányrablás ügyében folytatja a rendőrség a vizsgálatot. Farkas Sándor könyvelőt és dr. Wolf Lipót ügyvédet, akik véletlenül úgy kerültek az ügybe, hogy éppen abban az időben mentek hazafelé egy Hungária-uti kocsmából, szembesítették a leánynyal, aki kijelentette, hogy sem Farkas, sem Wolf nem volt a bántalmazói között. A leány két ember személyleírását a következőkben adja elő. Az egyik középtermű 35—40 év körüli munkás kinézésű ember, aki németes kifejtéssel beszél. Szakálla volt. Kertésznek mondta magát. A másik 20—22 éves lehetett, kőművesnek látszott. Kertész-segédnek adta ki magát. A támadókat nyomozza a rendőrség.

x **Gyógyszerész gyakornokul** felvették egy 6 gymnasiumot végzett fiatal ember a folyó iskolai év közelgő bezárakor. Ajánlatokat elfogad: dr. Róthschnek V. Emil gyógyszerész az „Arany egyszerű”-hoz Debreczenben, Kossuth-uteza.

x **Örvendetes jelenség,** hogy reklám mal silány árut nem lehet a forgalomban állandóan megtartani, mert a közönség mai felvilágosodottsága mellett egyedül csak a jó áru érvényesülhet. Erre támaszkodva mint tősgyökeres magyar gyáros ajánlom a legújabb francia módszer szerint készített kitűnő Parmai ibolya szappant, mely a frissen szedett ibolya gyöngéd, kedves illatával bir s egy újabb módszer szerint hozzáadott bőrújonító s üdítő szerrel készítve, oly kiváló mosdó szappan, hogy minden külföldit háttérbe szorít. Rendkívül szelid hatásánál fogva a legérzékenyebb arczbőrűek is nagy sikerrel használják. 1 drb. 80 fill., 3 drb. 2 k. 20 f. Készítője: Szabó Béla gyógyszerész, pipere-szappangyáros Miskolczon. Főraktár: Debreczenben Kálnai Lipót úrnál. Ugyanott kitűnő gyermek szappanok és más mosdó szappanaim 20 fillértől felfelé kaphatók.

TANÜGY.

Vizsgák a jogakadémián. A debreczeni főiskola jogakadémiáján e hét végével megszűnnek az előadások. A jövő hét elején kezdődnek meg a második félévi kollokviumok, melyek nélkül alapvizgára nem bocsátják a hallgatókat. Az alapvizsgák június 15-ik és következő napjain lesznek. Az első alapvizsgálati bizottság elnöke dr. Ozory István, tagjai dr. Kovács Sándor és dr. Kérészy Zoltán. A második alapvizgán dr. Haendel Vilmos a bizottság elnöke; rajta kívül dr. Bartha Béla censiálja a jogászokat. Cicero és Pisó utódai ma este majálisznak, holnap kialusszák a mámort, mibe szép leányszemek nézése és zamatos ne-

dük ringatták őket, — aztán nekiülnek a tudománynak s megmutatják, hogy nem veszett el a debreczeni diákok virtusa a komoly munka terén sem.

Vizsgálatok a főreáliskolában. Fazekas Sándor, a debreczeni állami főreáliskola igazgatója ma becsátotta ki az ez iskolai évet záró nyilvános vizsgálatok sorrendjét. E sorrend adatai szerint az osztályvizsgák június 16—25 napjain lesznek. A vallástani vizsgák június 6-tól 11-ig tartanak. A rendkívüli tantárgyakból június 18., 26. és 27. napjain lesznek a vizsgálatok. A szóbeli érettségi vizsgákat június hó 13-ik és 14-ik napjain tartja meg az intézet.

MULATSÁG.

A Dóczy-intézet juniálisa. A Dóczy-szék, a debreczeni leányvilág legkedvesebb alakjai, június 7-én, szombaton este juniálist rendeznek a nagyerdei Dobos pavillonban. A kinek van érzéke és hajlandósága a romantikus világ iránt, az bizonyára örömmel gondol erre a tavaszi mulatságra. Rég időktől fogva híresek a Dóczy-juniálisok arról a pezsgő jókedvről, mely hangulatot teremt, forróvá, lázassá teszi a levegőt és szilaj tánczra esábitja az ifjakat. A meghívót a napokban becsátja ki a rendezőség.

TÁVIRATOK.

Érettségiző diákok betörése.

Kaposvár, május 26. (Saját tudósítónktól.) A királyi főgimnázium érettségiző diákjai feltörték az igazgatói irodát, onnan elcsípték az írásbeli érettségi tételeket és a vizsgákra kész dolgozatokkal mentek. A megindított vizsgálat konstataulta, hogy a VIII. osztályu tanulók évről-évre ellopják a tételeket s a vizsga befejezésével *szent fogadalom* mellett átadják az iroda zárának és kulesának gipszlevonatát a VIII. osztálybelieknek. Az idén azonban egy diák elárulta a csalást tanárrokonának, ki megvizsgálván egyik diák jegyzetét, abban megtalálta a kész dolgozatot. A diákok legtöbbször teljesen eltiltják az érettségizőtől, a többiek csak egy év múlva mehetnek vizsgára. Wlassics miniszter legközelebb dönt ebben az ügyben.

A delegáció ülése.

Budapest, május 27. (Saját tudósítónktól.) Ma folytatta az osztrák delegáció a külügyi költségvetést. Kramarz cseh képviselő hosszasan foglalkozott a „Las von Rom“ mozgalommal, kényes leleplezéseket téve, melyet a németek izgatottan hallgattak. Beszédében, melyet folytonos közbeszólások zavartak, a kiegyezés hívének mondta magát. A németek részéről Stein Frankó válaszolt, Kramarzt okvetetlen, durva embernek mondván. Pártja nevében kijelenti, hogy nem akarnak ki-

egyezni Magyarországgal s csupán a personal uniót akarják. Kramarzzal polemizálva, pártját a monarchia megmentőjeként emlegette.

A bur békéttárgyalások.

London, május 27. A békéttárgyalások dolgában Dél-Afrikában tulnyomó a kedvező felfogás és el kell ismerni, hogy ennek a felfogásnak szolid alapja van. A tárgyalások elhúzódása nem okvetlenül biztató jel. Noha a bur megbízottak lemondtak a reményről, hogy megóvhatják a köztársaság függetlenségét, mégis van néhány más pont, a melyekre nézve megegyezés még nem jött létre. Még mindig van egy makacs kisebbség, a mely magára nézve az ellenségeskedés folytatását tartja legjobb kivezető utnak a mostani helyzetből. A még elintézetlen pontok minden pillanatban a tárgyalások megszakítására vezethetnek és nagyon valószínűtlen, hogy azok, a kik a békét akarják, abba fogják hagyni a harezot, a míg jelentékeny kisebbség folytatni akarja. Mindezeket a pontokat figyelembe kell venni, mielőtt itéletet lehet alkotni a tárgyalások esetleges kimeneteléről.

Feltalált holttest.

Kassa, május 27. (Saját tudósítónktól.) Özveggy Dunkel Vilmosnét, a Kassáról eltűnt parketgyárosnét hosszas keresés után megtalálta a Hernádban két faczér pinczér, akik kedvtelésből keresték a holttestet. A jutalmul kifizűzött 400 koronát a család rögtön kiutalványozta a pinczereknek.

A belga választások.

Brüsszel, május 27. A választások végleges eredménye szerint az új kamara 96 katolikus, 34 szabadelvű, 34 szocialista és 2 kereszténydemokrata képviselőből áll. A kormány többsége tehát 26 szavazat. Az utolsó ülészakban csak 20 szavazatnyi többsége volt a kormánynak. A szenátus 62 katolikus, 41 haladóparti és szabadelvű s 6 szocialista tagból áll. A kormány többsége a szenátusban 15, vagyis egygyel több, mint az utolsó ülészakban.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Mese egy szoborról.

Az *Andrássy-szobor* panamája.

Budapest, május 27.

(Saját tudósítónktól.) Nehány hét előtt kellemetlen leleplezés került az Andrássy-szobor öntése felől a nyilvánosság elé. Első sorban a Beschorner-czég volt súlyosan kompromitálva, a melyről kitudódott, hogy noha előbb 42.000 forintért volt hajlandó megöntenie a szobrot, később ezt az árat 70.000 forintra emelte fel. A munkát ugyan, melynek a Beschorner-czég részére való megszerzése érdekében Zala György szobrá-

szunk fáradozott különösen, más, tudniillik Róna József szobrász kapta meg jóval olcsóbban, de a leleplezés nem mult el minden következmények nélkül. A nyomán egyelőre is három rágalmazási pörtámadt.

A pörököt Kerényi János, Zalanak a titkárja, aztán maga Zala György és mint harmadik: a Közmunka-tanács indította. Valamennyi a Beschorner-czég volt igazgatója, Titteldorf Aladár ellen fordult, a ki a dolgot kipattantotta. Azzal kezdődött a kényes affér, hogy Titteldorf, elbocsájtván czége szolgálatából, fölment a miniszterelnökségbe s elbeszélte ott, hogy miért emelték fel Beschornerék a szobor árát oly tetemes összeggel. A miniszteriumban Romy tanácsossal, majd Tarkovich államtitkárral beszélt s a következőket mondotta:

— Kerényitől, Zala György titkáráról hallottam, hogy az árkülömbözötől ő kap 1000 forintot, a Közmunkatanács egy tagja 5000 forintot s a többi Zalanak jut.

Érthető feltűnést keltett a leleplezés és Kerényi János, aki az egész előadást tagadásba vette, indított pört elsőnek. Utána Zala is a pör útjára lépett és a Közmunkatanács tegnapelőtt határozta el, hogy ugyanezt fogja tenni. Kerényi panasza tekintetében mára tüzte ki dr. Székács Aladár albiró a büntető tárgyalást. Mielőtt a bizonyítás szóba került volna, dr. Pollák Illés, Titteldorfnak a védője, az eddigelé beérkezett két panasz egyesítését s e végből a tárgyalás elhalasztását kérte.

A biró kimondotta ugyan a pörök egyesítését, de úgy határozott, hogy azért a Kerényi-ügyben mára meghívott tanukat, Tarkovich államtitkárt és Romy miniszteri tanácsost kihallgatja.

Elsőnek az államtitkár állt a bíróság elé, a kit vallomására nem eskettek meg. Távozása után Romv Béla miniszteri tanácsos jött sorra. Előtte is Titteldorf a kérdéses vádat szemébe mondta Kerényinek. Szólt a megvesztegetésről, de nem emlékszik arra, hogy 2000 vagy 5000 forintról beszélt-e.

A tanuvallomások után dr. Pollák Illés védő bizonyítani ajánlkozik, hogy akkoriban csakugyan *felváltak ily purparlék az árfelemelés felől*. E végből kéri kihallgatni Lévy Hugó berlini lakost és Zala Györgyöt. Miután a panaszos is megengedte a bizonyítást, Székács biró a btkv. 263, §-ának 3. pontja alapján *elrendelte* azt s a tárgyalás folytatására határnapul június hó 4-ikét tüzte ki.

KÖZGAZDASÁG.

A mi kamaránk és a budapesti. Az utolsó „császári nyílt parancs” (pátens), mely még most is érvényben van az, a melyik az ipari minták beajstromozásáról intézkedik. Most azonban törvényjavaslat készült erről is és így az életből nemsokára ez a pátens is kiszorul. A javaslatot sorra tárgyalják az iparkamarák. A debreczeni kamara május 1-én tartott

közgyűlésén tárgyalta le. Érdekes, hogy a budapesti kamara, mely a napokban tartott e tárgyban gyűlést a törvényjavaslathoz nézve érdemileg nagyrészt ugyanazon módosításokat javasolja, mint amelyeket a jzgyzőkönyv tanúsága szerint a debreczeni kamara is javasolt. Ebből méltán azt következtethetjük, hogy a mi kamaránk javaslataival fejen találta a szeptet, mert az ország első kamarája ugyanazon nézeteket vallja, mint amienk. A budapesti kamara javaslatai ezek:

1. Az izlésminták lajstromozása a kereskedelmi és iparkamarák ügykörében maradjon.

2. Az ítélkezés és felsőbb elhatározási jog a szabadalmi hivatal, a büntető ítélkezés a védjegyügyekre illetékes bíróságok ügykörébe utaltassék.

3. A gyakorlatbavételi kötelezettség fentartassék, a határidőnek két évben való megállapításával.

4. A díjak egyes mintáknál a jelenlegiek maradjanak, minden egyéb illeték kivételével, nagyobb számú minták deponálásánál pedig 5 mintán felül minden további 5 minta után 2 korona évi díj állapíttassék meg. A meghosszabbítások díjai az eredeti bejegyzések díjaival egyenlők legyenek.

REGÉNYCSARNOK.

A SZERELEM HATALMA.

Regény.

Írta: Jablonczay Kálmán.

II.

5.

A fekete barát.

Már is akadt egy osztálytársam a halál gondolatában,

— Allj meg, barátom, — folytatá Tardos — én is ezzel az eszmével foglalkozom. Tarts velem, könnyebb lesz kettőnknek.

A néger meglepetve állott meg, szuró, vizsgáló szemével majd átfurta Tardos alakját. Tekintetében ott volt a kíváncsiság, párosulva a bosszúsággal. Vajjon nem gunyólnak e vele. Majd megszólalt:

— Jó uram, ne tréfáljon velem, én egy nagyon kétségbeesett ember vagyok, az én életem nem ér már egy fakóvát sem. Hagyjon engem nyugodtan utamra menni és ne mulasson egy halálba menő utolsó perczein.

Most már elhihette Tardos, hogy a néger nem tréfál, komolyan siet az árnyék világtól megváltni és ha nem áll elébe, még meg is teszi, mielőtt a nap nyugvóra szálna.

— Megállj, fekete barátom! Megesküszöm neked a te Istenedre, hogy én is úgy gondolkozom, mint te. Tarts velem és keressük közösen közös megváltónkat.

A néger ezektől a szavaktól egészen megrendült és kezét nyújtá Tardosnak ki habozás nélkül elfogadta azt.

— Jó uram — mondá a néger — hiszek neked, hiszen az én Istenemre esküdtél meg, ki éhhalállal bünteti meg a hamisan esküvőket.

Ha parancsolod, veled tartok, hűséges szolgád leszek, követlek a szárazon, a mérhetlen tengereken keresztül és ha parancsolod abban a pillanatban halok meg érte, a mikor a te érdeked megkívánja. Ugy segítsen meg engem a tűz, az én Istenem vezér-bálványa!

— Köszönöm — mondta Tardos meghatva. — Elfogadom az ajánlatodat és lelkemből megbecsülöm azt. — Én is megígérem neked, hogy hű bajtársad leszek minden veszélyben.

— Mi a neved?
— Babill! — felele a néger, hálátelten nézve új gazdája szeméibe.
III.

Ut a czél felé.

Néhány hét múlva a sik tenger közepén siklott tova az az óriási gálya, melynek utazói között, kik Európa minden országából gyűtek oda, Tardos és Babill is ott voltak.

Hat hétig hánykolódtak a szeszélyes tenger fodros habjai felett, míg Afrika partjai előcsillámlottak a ködös láthatárból.
(Folyt köv.)

Moly, kár ellen biztosít megóvó intézet VÉGH GYULA

szücsmester,

Debreczen, Gróf Dégenfeld (Rozsator 3 sz. Szikszai-ház.)

Van szerencsém a nagyérdemű közönségbeeset figyelmét felhívni **elsőrangú szücs-műhelyem berendezésére**, ahol **elvéallalok mindenféle teli ruhák nyári gondozását**, u. m. **utazó bundák, lábvédők kocszi takarók, szőnyegek, női- és férfi felöltők** stb. a legnagyobb felügyelet mellett elfogadok. Műhelyem pontos és szolidágáról méltóztassék meggyőződni.

Anyaralásra beadott) ruhák tűz ellen biztosított helyen tartatnak.

Levelező-lapok czímemre küldése után hazhoz is elküldök.

56. V.

1902.

Arverési hirdetmény.

A derecskei kir. járásbiróságának V. 137—11 1900. című végzése folytán közhirre tétetik, miszerint Gyarmati István debreczeni lakos részére Paksy Albert m. pályi-i lakostól 360 korona és 1000 korona tőke, ennek 1900. évi febr. hó 1 napjától 6 %-os kamatai eddig összesen 339 kor. 83 fill. perköltés erejéig 1900. Április 6-án bírósággal le- és felülfoglalt 20804 koronára becsült szobabutorok, gazdasági eszközök, lábasjóságok stb. ingóságok **1902. évi június hó 7-ik napján, délelőtt 11 órakor** kezdetét veendő Monostor-Pályiban alperes lakásán és tanyáján megtartandó nyilvános birói árverésen a legtöbbet ígérőnek azonnali készpénzfizetés mellett szükség esetén becsáron alól is elfognak adatni.

Derecskén, 1902. évi (pm) május 9-én.

Oláh Géza

kir. végrehajtó.

M e g h í v ó.

A debreczen--derecske--nagylétai h. é. vasut részvénytársaság

1902. évi június hó 17-én délelőtt 9 órakor

Debreczenben, a városháza nagytermében

rendes közgyűlést tart.

A részvények Debreczenben az igazgatóság hivatalos helyiségében, Budapestben: a „Pesti magyar kereskedelmi bank“-nál és Baselben: a „Basler Handelsbank“-nál lehetők.

N A P I R E N D:

1. Az igazgatóság és felügyelő-bizottság jelentése.
2. Az 1901. évi zárszámadás és mérleg megállapítása s a felmentvények megadása.
3. Az igazgatóság indítványa a nyereség felosztása iránt.
4. Az igazgatóság kiegészítése és a jelenléti jegyek értékének megállapítása.
5. A felügyelő-bizottság megválasztása és díjazásának megállapítása.
6. Az alapszabályok 26. §-nak törlése.

Az évi mérleg és zárszámadás az igazgatóság hivatalos helyiségében közszemlére kitétettek.

Az igazgatóság.

APRÓ HIRDETESEK

Minden apró hirdetés, a mely 10 szót tartalmaz, e rovatban husz fillérért lesz közzétéve: Minden további szó közzétételéért 4 fillérért eszközöljük. Vidéki tudakozódásokra pontosan válaszolunk, ha a levélbélyeg a válasza beküldetik. Vidékiek az utalvány szelvényére is rávezethetik a hirdetéseket.

A KI
 kíván vagy venni kíván
 bútor faldet
 bort szőlőt
 nyelet
 házat stb.
 szobaleányra
 szolgálatra
 kocsisra
 házmesterre
 háztartásra
 nevelőre

gazdasszonyra
 szakácsnőre
 véczellőre
 kulesárnőre
 üzletvezetőre
 könyvelőre
 üzlettársra
 segédre
 stb.-re
 van szüksége
 adja fel hirdetését
 a
„SZABADSÁG”
 kiadóhivatalánál.

Vaj,
 naponta friss
 kilója 1 frt. 20 kr-ért
 kapható
DEUTSCH LAJOS
 fűszer kereskedésében
 Piacz-u. 38.

Legalkalmasab ajándék
 egy fényképező kamra,
 Kellemes szórakozás és

hasznos időtöltés. Ingyen-
 oktatás és utasítás. Tes-
 sék arlapot kéri

Komáromi József fényké-
 pészeti szaküzletéből Deb-
 reczen, Piacz 12.

Hol a jó és olcsó!

Fazekas Kálmánál
 Hatvan u. 4 sz. (Koszo-
 rus-ház), hol mindennemű
 földfestékek valamint pil-
 lanat alatt száradó szo-
 bapadló és bútor lak-
 kok, firnisz, vékony és
 vastag asztalos enyv 38
 kr. kilója és minden e
 szakmába vágó cikkek
 olcsóbban mint bárhol a
 nagyérdemű közönség ren-
 delkezésére állanak.

Hittűnő házi koszt
 kapható Arany János-
 utca 36. szám. hátul.

Martinkán

négy nyilas szálló nagy
 pajtvával együtt eladó.
 Czím a kiadó hivatalban

Hirdetések
 felvételnek

a
kiadóhivatalban
 Csapo-utca 9.

Dr. Szöllősi Béla
 b ő r g y ó g y á s z,

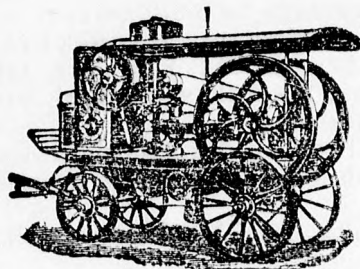
kertületi betegsegélyző pénztári orvos
 lakását

Piacz-utca, 38. sz., I-ső emelet
 helyezte át.

Rendel: d. e. 8-9, d. u. 2-4 óráig.

Motorvásárlók

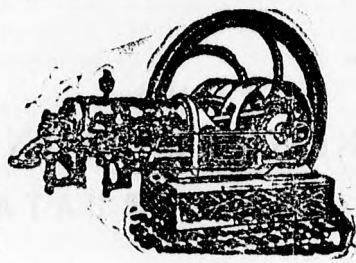
vétel előtt arról szerezze-
 nek meggyőződést, melyik
 gyártmány a legjobb!

**Drezdai motor-
 gyár részv.-t.**

(ezelőtt HILLE)

gyártja az elismert leg-
 jobb benzín és gázmotoro-
 kát és benzínlokomobilokat.
 Malmok, takarmány-kam-
 rák, cséplés és minden

más üzemhez kipróbáltan a legököltebb, egegyszerűbb szerkezetű, legtartósabb, legkönnyebb ke-
 zelésű és legolcsóbb üzemű gépek. Legelőkelőbb referenciáik több évi legkielégítőbb üzemekről
 rendelkezésre.

Vezérképviselet és mintaraktár: **Gellért Ignác és Társánál**
BUDAPEST, VI., Teréz-körút 41. szám (a nyugoti pályaudvar közelében).

Minden kiállításon és versenyvizsgá-
 lalon legelső díjakkal kitüntetve!

Megérkeztek!

A legszebb tavaszi újdonságok
 női divatszövetekben

Bluz selymekben,
 Tennis, chiné és
 De laine szövetekben,
 napernyőkben.

Szabó Lajos fiai
 cégénel,

Debreczen — Rózsater.

Tavaszi és nyári idény
 1902

Valódi brüni szövetek.

Egy szelvény 3.10 méter hosszú,
 teljes férfi-öltöny (kabát, nadrág és mel-
 lény) csak

frt. 2.75, 3.70, 4.80 jó	} valódi gyapju- szövet.
„ 6.— és 6.90 jobb	
„ 7.75 finom	
„ 8.65 finomabb	
„ 10.— legfinomabb	

Egy szelvény fekete salonnőtönyhöz 10 frt.,
 ugy felöltészövet, turistalóden, legf. kamm-
 garn stb. küldetik szét gyári áron a szolid és
 megbízhatónak elismert posztógyári raktár által

Siegel-Imhof Brünben

Minta ingyen és bérmentve. Mintasze-
 rintí szállítástért biztosíték. Magánvevők, ha
 közvetlen rendelik fentí gyári-forrásnál, jelen-
 tékenyen takarítanak.

A Richter-féle
Liniment. Caps. comp.

Horgony-Pain-Expeller

egy régi kipróbált háziszer, a mely
 már több mint 33 év óta meg-
 bízható bedörzsölésül alkalmazatik
 köszvényél, csúznál és megbűléséknél.

Intés. Silányabb utánzatok miatt
 bevásárláskor óvatosak leg-
 gyünk és csakis eredeti üvegeket
 dobozokban a „Horgony” védjeggyel
 és a „Richter” cégjegyzéssel fogad-
 junk el. — 80 f., 1 k. 40 f. és 2 k.
 árban a legtöbb gyógyszerertárban
 kapható. Főraktár: **Török József**
 gyógyszerésznél Budapeston.

Richter F. Ad. és társa,
 csás. és kir. udvari szállítók.
 Rudolstadt.

Alkalmi ajánlat.

A nyári idény beálltával — miután a
szőnyeg és virágágyak

kiültetése elérkezett, bátor vagyok a
 mélyen tisztelt közönségnek tudomására
 hozni, hogy nálam a **legszebb és legerő-
 sebb növényeket a legolcsóbban** beszerez-
 hetők.

Bármely időben szolgálatára állók
 a t. közönségnek

Kiváló tisztelettel:

Paczelt János.

Debreczen, nyomtatott László és Popovits könyvnyomdájában.

MIHALOVITS J. gyógyszerháza

a „kigyóhoz,”

DEBRECZEN, Főpiacz.

A városházzal szemben

Ajánlja:

„HARMAT CRÈME”

arczsépitő, és bőrápoló kenőcs, mely
 teljesen arthatatlan, nem zsíroz, tehát
 nappal is használható s az arcnak üdesé-
 get, finomságot s hamvaságot kölcsönöz.
 Az arcot tisztítja és fehéríti. Kiváló ered-
 ménnyel használható arcvörösség, máj-
 folt, sömör, szeplő, s egyéb bőrtisztítá-
 lanságnál valamint napégette és szél ki-
 fujta arcnál s kéznél.

1 tévely Harmat crème ára: 1 korona
 Hozzá való Harmat szappan 1 drb. 70
 fillér. Ajánlja továbbá **HARMAT ARCZ-
 PORÁT** (pouder) mely készítmény az arcz-
 nak üde, ifju színt kölcsönöz s nem rontja
 az arczbőrt. Kitűnő illata, teljesen arthat-
 matlan volta, valamint finomsága által ve-
 tekedik bármely más hasonló készítménnyel.
 Jól tapad, s igen jól fed.

Kapható: fehér, rózsás és crème színben
 Próbadozokba **HARMATPOUDER** ára: 50
 l. Nagyobb doboz 1 kor. és 2 kor.

Ajánlja továbbá következő arczporait:
Berlini tettepouder [3 féle színben] próbá-
 doboz 40 fill. nagyobb doboz 1 kor. s 1 kor,
 60 fill. **Velontin pouder** [3 féle színben]
 próba doboz 60 fill. — Nagyobb doboz 4
 pn. korona.